

Bijlage 1

BURGERPARTICIPATIE EN Wmo

Burgerparticipatie is een verzamelnaam voor allerlei manieren, waarop inwoners en belanghebbenden kunnen meedenken en meepraten over plannen die de gemeente maakt.

De term burgerparticipatie wordt gehanteerd voor alle vormen van participatie, waarbij de belangen van burgers in het geding zijn. Het gaat dan niet alleen om individuele burgers, maar ook om organisaties, professionals en instellingen, die de belangen van burgers behartigen. Burgerparticipatie is een brede algemene term voor alle activiteiten, die de gemeente onderneemt om burgers te betrekken bij haar beleid.

Motieven burgerparticipatie:

- burgers hebben het recht om mee te praten over zaken die hen aangaan.
- participatie leidt tot beter beleid. Beleid kan beter worden door inzet van ervaringen en deskundigheid van burgers.
- het vergroten van draagvlak voor de uiteindelijke beleidskeuzes.

Wij bedoelen met burgerparticipatie: het betrekken van de burgers bij de totstandkoming en uitvoering van beleid. Onder burgers verstaan we niet alleen individuele burgers, maar ook groepen en organisaties die de belangen van burgers behartigen.

Wettelijk kader

In artikel 11 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is vastgelegd, dat het college van burgemeester en wethouders de ingezetenen van de gemeente en de in de gemeente een belang hebben de natuurlijke en rechtspersonen betreft bij de voorbereiding van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 12 stelt dat, alvorens een voordracht tot vaststelling door de gemeenteraad te doen, het college van burgemeester en wethouders over het ontwerpplan advies dient te vragen aan de gezamenlijke vertegenwoordigers en representatieve organisaties van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

Burgerparticipatie is een belangrijk uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ingaande 1 januari 2007 is de Wmo in werking getreden. Deze wet moet er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving. De Wmo ondersteunt bijvoorbeeld vrijwilligers en mantelzorgers. De Wmo regelt ook de hulp bij het huishouden en zorgt voor goede informatie over de hulp en ondersteuning, die mensen kunnen krijgen. Belangrijk onderdeel van de wet is de burgerparticipatie om signalen uit de samenleving te kunnen toetsen aan het beleid, dat door de gemeente wordt ontwikkeld en uitgevoerd. Deze burgerparticipatie krijgt vaak vorm in een Wmo-raad, waarin diverse organisaties, groeperingen en gemotiveerde burgers zijn vertegenwoordigd.

Bij de beleidsvoorbereiding van de Wmo moet de gemeente op grond van deze wet overleg voeren met (vertegenwoordigende organisaties van) burgers, die direct betrokken zijn bij de Wmo. Ze maken er als cliënt direct gebruik van of hebben als aanbieder of informeel verzorgende direct belang bij hoe het gemeentelijk beleid eruit gaat zien.

In de Wmo wordt van burgers gevraagd, dat zij zich inzetten voor hun leefomgeving en de sociale samenhang, voor mantelzorg en vrijwillige inzet, voor participatie van kwetsbare burgers. Uitgangspunt: groeien naar een gemeente met actieve, betrokken burgers.

In deze nota wordt een handreiking gegeven op welke wijze de gemeente Dinkelland op een pragmatische en effectieve wijze burgerparticipatie kan vormgeven.

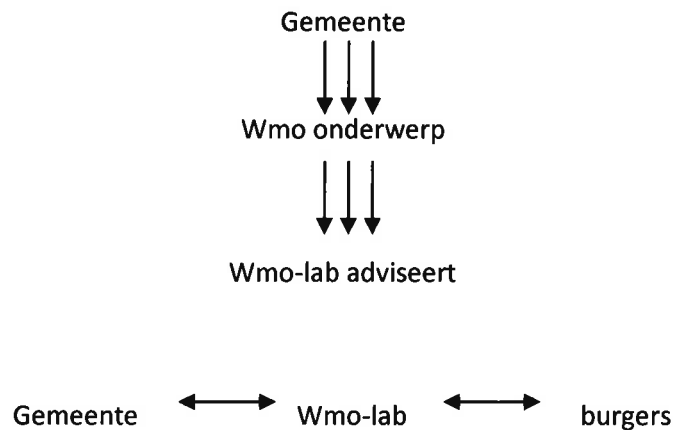
WMO-lab

Veel gemeenten zetten een Wmo-raad in als onderdeel van het burgerparticipatie traject. De gemeente Dinkelland heeft geen Wmo-raad, maar toch wil de gemeente (vertegenwoordigende organisaties van)

burgers betrekken bij het Wmo beleid. De gemeente wil naast burgers informeren over het beleid, ze ook betrekken bij het beleid (in een adviserende rol) en uiteindelijk moet er sprake zijn van interactief burgerschap.

De gemeente Dinkelland heeft geen Wmo-raad meer. Daarom richten we een alternatieve vorm van burgerparticipatie in – een orgaan met adviserende rol. Een orgaan dat als sparringpartner kan dienen van de gemeente: het Wmo-lab.

Het Wmo-lab wil vanuit een onafhankelijk positie zo optimaal mogelijk burgers activeren en betrekken bij het voorbereiden, vaststellen, uitvoeren en evalueren van Wmo-beleid van de gemeente Dinkelland. In het Wmo-lab zitten experts op het gebied van zorg en welzijn, ondersteuners en gebruikers. Experts die een sparringpartner kunnen zijn voor de gemeente om mee te denken en te adviseren over grote beleidsveranderingen in het kader van de Wmo. Deze personen kunnen breed kijken, over doelgroepen en belangen heen en een zeker abstractieniveau hebben. Belangrijk daarbij is de binding met de samenleving om tijdig te kunnen signaleren en voeling te houden met de praktijk. Niet per se personen uit bepaalde doelgroepen, maar personen met specifieke competenties naast de basiscompetenties.

Het Wmo-lab inhoudelijk

Het Wmo-Lab bestaat uit deskundigen/experts uit de zorg, ondersteuners en gebruikers van het Wmo beleid. In het lab zitten maximaal 10 mensen.

Het lab is onafhankelijk. Het lab is een omgeving, waarin de gemeente samen met de laboranten kan sparren over het Wmo-beleid.

Het Wmo-lab geeft advies op hoofdlijnen ten aanzien van het gemeentelijke beleid inzake de Wmo. Het gaat hierbij om betrokkenheid bij het tot stand komen van het beleid van de voorbereidende tot aan de besluitvormende fase. Bij het advies wordt onder meer gekeken naar: waar gaat het beleid over; voor wie is het belangrijk; welk resultaat wordt ermee bereikt; wat zijn de te verwachten consequenties van dat beleid en hoe wordt dat beleid geëvalueerd.

Om adviestaken zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren zet het Lab haar kennis en expertise in om de gemeente te adviseren.

De gemeente gebruikt de expertise van het lab om tot een gedegen en gedragen beleid te komen. Het lab geeft advies aan de gemeente over het beleid. Er hoeft geen eenstemmig advies te komen, al moet hier wel naar worden gestreefd.

Het Wmo lab heeft geen beslissingsrecht. Dus het Lab kan de gemeente niet dwingen om bepaald beleid te voeren. Maar anderzijds zal de gemeente meestal het advies van het Wmo-lab niet zomaar negeren of naast zich neerleggen. Ook een belangrijk punt is dat in het Wmo-lab geen individuele zaken worden behandeld. Laboranten treden niet op als vertegenwoordigers van bestaande belangenorganisatie. Het gaat dus alleen over zaken, die op alle burgers of een hele doelgroep betrekking hebben.

Participatie

Om de gemeente te kunnen voorzien van juist advies speelt het lab ook een rol in het benaderen van burgers. Het lab kan alleen goed functioneren als zij weet hoe gebruikers van Wmo-voorzieningen de voorzieningen 'gebruiken' of waar behoefte aan is. Dit raadplegen kan op verschillende momenten plaatsvinden. Voor het raadplegen kiest het lab zelf een participatietool: bijvoorbeeld een inloopavond, of folder, of vrijwilligerscafé (participatietool: zie bijlage). Ook kan een dergelijke tool gebruikt worden om mensen te informeren over het beleid. Het lab organiseert de participatietool. De gemeente faciliteert en ondersteunt de tool, die bij de burgerbenadering gezocht wordt.

Door formele manieren, zoals een Wmo-lab, te combineren met informele vormen, bereikt de gemeente veel meer organisaties en burgers. Ook verrijkt zij zo hun inbreng. Dat gebeurt door directe contact, waarin gemeente en burgers, en burgers onderling, gedachten, meningen, ervaringen en gevoelens kunnen uitwisselen. Dat is een uitgelezen kans om informatie uit andere bronnen te verifiëren en aan te vullen.

Vrijwilligerscafé

Met informele middelen als een vrijwilligersbeurs, -ontbijt of -café of een stakeholdersdialoog kan de gemeente veel mensen bereiken en nieuwe inzichten opdoen. Ervaringsdeskundigen weten namelijk als geen ander hoe beleidsmaatregelen kunnen uitpakken. En ze hebben vaak duidelijke ideeën over hoe iets wél moet. Vrijwilligers kunnen met verrassende suggesties komen. Voorwaarde voor succesvolle toepassing van deze informele middelen is oprechte bereidheid invloed met het veld te willen delen, een goede inventarisatie van de organisaties die ertoe doen, intern draagvlak en zichtbaar resultaat in het beleid.

Iedereen is erbij gebaat

Jongeren, allochtonen, uitkeringsgerechtigden en kwetsbare groepen, zoals mensen met een beperking, zullen zich eerder laten horen als de gemeente ze op informele wijze betreft en zich meer aansluit bij hun beleving. Daarnaast zorgen informele vormen voor meer afwisseling, dynamiek en betrokkenheid bij het beleid. Onderschat daarbij ook niet het waarderingselement. Niet alleen burgers, vrijwilligers, mantelzorgers en organisaties zullen zich meer gewaardeerd voelen voor hun inzet, maar ook het Wmo-lab zelf. Die staat er voelbaar niet alleen voor, is beter geïnformeerd en wordt ingezet bij waar zij goed in is. En dat is erg belangrijk, omdat ook het Wmo-lab veelal uit vrijwilligers bestaat, die het verdienen met zorg te worden behandeld.

Kwaliteiten Wmo-lab

Het Wmo-lab bestaat uit max. 10 leden. Het Wmo-lab wordt bij voorkeur samengesteld uit mensen met specifieke competenties, die elkaar op zodanige wijze aanvullen dat ze een team vormen. De leden van het lab nemen allen deel zonder last of ruggespraak. Zij hebben het vermogen zich onafhankelijk van specifieke doelgroepen op te stellen, terwijl zij tegelijkertijd de verbinding met de samenleving, het oppikken van signalen uit de praktijk niet uit het oog verliezen. Bij de samenstelling van Wmo-lab streeft de gemeente Dinkelland naar een balans tussen kennis en ervaring vanuit de praktijk, betrokkenheid en belangstelling op alle gebieden van de Wmo. De leden van het Wmo-lab vertegenwoordigen geen belangengroepering of organisatie in het Wmo-lab.

Om een goed werkend Wmo-lab te kunnen zijn, moeten de leden in beginsel aan de volgende kenmerken voldoen.

- De leden kunnen in een team samenwerken, communiceren, samenhang zien en aanbrengen.
- Zij zijn in staat netwerken te onderhouden voor de taakstelling van het Wmo-lab.
- Zij zijn vraaggericht, resultaatgericht, flexibel en in staat een afgewogen objectief oordeel te vormen.
- Zij hebben een open oor voor andere opvattingen vanuit een nieuwsgierige en kritische houding, gevoel voor politiek verhoudingen en een visie op integraal beleid.

- Zij hebben integriteit hoog in het vaandel, voelen aan wanneer er sprake is van belangenverstening of het bevoordelen van een groep of individu.

Laborant:

De laborant woont in de gemeente Dinkelland en is bereid zich in te zetten gedurende een aantal dagdelen per maand voor een periode van 4 jaar. De laborant is niet werkzaam in de gemeentelijke organisatie en heeft geen eigen -, commercieel -, politiek -, of anderszins belang. Het gaat om vertegenwoordiging van vragers naar maatschappelijke ondersteuning cq burgers van de gemeente Dinkelland.

De laborant:

- is enthousiast, betrokken en (ervarings) deskundig
- heeft expertise / vakkennis of specifieke belangstelling voor één of meer prestatievelden van de Wmo
- kan vanuit een zeker abstractieniveau belangenoverstijgend denken en adviseren
- adviseert op basis van deze expertise en terugkoppeling met de burgers gevraagd of ongevraagd de gemeente Dinkelland over Wmo beleid
- kan analyseren (hoofd – van bijzaken onderscheiden en een beleidsvraagstuk in onderdelen uitsplitsen), heeft kennis van de sociale kaart
- staat open voor ideeën en meningen van andere laboranten en daarbuiten
- kan goed samenwerken met andere organisaties (netwerken) binnen het Wmo lab, relevante info zoeken, samenhang zien en aanbrengen, om tot een goed advies te komen.
- wil meedenken over participatietools, die ingezet worden om burgers te benaderen.
- moet contact onderhouden met zijn/haar achterban, problemen signaleren.
- is uitvoerder van de gekozen participatietool